

İspanya ve Portekiz’de Tahıl ve Un Pazarı

İspanya’da 120 un değirmeni olduğu bilinmektedir. Bu değirmenlerin çok büyük bir çoğunluğu yılda 2000 tonun üzerinde kapasiteyle çalışmaktadır. Pazarın yüzde 75’ten fazlasını ise sayıları 5’i geçmeyen birkaç değirmenin elinde bulundurduğu biliniyor. Portekiz’de ise oldukça az sayıda un değirmeni bulunmaktadır. Bu değirmenler ağırlıklı olarak Lizbon ve Porto gibi şehirlere dağılmış şekildedir. Un değirmenciliği endüstrisinin ise iki ana değirmen grubundan oluştuğu ve bu iki değirmen grubunun ülkedeki pazarın yüzde 65’ini elinde bulundurduğu belirtilmektedir.



Yüzölçümü 504.782 km² olan İspanya, Avrupa Birliği’nin ve Batı Avrupa’nın Fransa’dan sonra en büyük ikinci ülkesi olarak Avrupa kıtasının güneybatısında bulunan İber Yarımadası’nda yer almaktadır. Ülkenin başlıca şehirleri, başkent Madrid, Barselona, Valensiya, Sevilla, Zaragoza ve Malaga olarak sıralanabilir. Avrupa’da İsviçre’den sonra ikinci en dağlık ülke olan İspanya’da, plato ve yüksek ovaları çevreleyen dağların batı kesimleri hariç, yarımada’nın beşte ikisinden fazlasını sıradağlar kuşatır. Portekiz, ya da resmî adıyla Portekiz Cumhuriyeti Avrupa’nın güneybatısında İber Yarımadası üzerinde yer alan, Avrupa Kıtası’nın en batıdaki ülkesidir. Portekiz kuzeyden ve doğudan İspanya, güneyden ve batıdan da Atlas Okyanusu ile çevrilidir. Atlas Okyanusu’nun kuzey yarımküredeki bölümünde bulunan Azorlar ve Madeira takımadaları özerk yönetimleriyle birlikte Portekiz’in bir parçasıdır. Ülkenin başlıca şehirleri, başkent Lizbon, Porto, Amadora, Braga olarak sıralanabilir.

GENEL EKONOMİK GÖRÜNÜM

Dünyanın 14. Avrupa Birliği’nin 5. büyük ekonomisi olan İspanya hizmet sektörü temelli modern bir ekonomiye sahiptir. Diğer Batı Avrupa ülkeleri gibi İspanya’nın ekonomisi de 2. Dünya Savaşı’nın ardından bir dönüşüm sürecine girmiş, bu süreçte tarım sektörünün önemi azalırken hizmetler sektörünün önemi giderek artmış ve bu sektör ekonominin hakim sektörü haline gelmiştir.

Perakendecilik, turizm, bankacılık ve telekomünikasyon sektörleri ekonomik faaliyetin en önemli unsurlarındandır. Diğer taraftan GSYİH’nin %23,1’lik kısmını oluşturan sanayi sektörü ekonomideki

önemini korumaktadır. İspanya genç ve iyi eğitilmiş nüfusla fiyatlarda rekabetçi ve yenilikçi uluslararası bir merkezdir. Ekonominin gelecekteki büyümesine yönelik çalışmalar yapılmakta ve bu yönde araştırma ve geliştirme faaliyetlerine çok önem verilmektedir.

Portekiz 1986 yılında Avrupa Topluluğu'na katılmasıyla giderek artan bir şekilde hizmet sektörü odaklı hale gelmiştir. 1960 yılında tarım, ormancılık ve balıkçılık GSYİH'nin %24'ünü oluştururken, 2014 yılında sadece %2,2'sini oluşturmuştur. Sektör toplam işgücünün %10,2'sini istihdam etmektedir. Sanayi, inşaat, enerji ve su sektörleri GSYİH'nin %21,2'sini oluşturmakta ve işgücünün %23,7'sini barındırmaktadır. Hizmet sektörü ise GSYİH'nin %76,6'sını ve işgücünün %66,1'ini oluşturmaktadır. Portekiz'in coğrafi konumu da hizmet sektörünün büyümesini sağlamaktadır. Turizm endüstrisi hizmet sektörüne katkı sağlamaktadır. Geleneksel üretim sektörleri büyük oranda yerini daha fazla teknoloji içeren ve ülke ekonomisinin büyümesine katkıda bulunan otomotiv ve oto yan sanayi, elektronik, enerji, ilaç ve yeni teknoloji gibi yeni sektörlerle bırakmıştır.

TARIMIN YERİ VE ÖNEMİ

İspanya'da tarım sektöründe verim birçok Avrupa ülkesine daha düşük düzeydedir. Verimliliğin düşük olmasının sebepleri arasında son yıllarda yaşanan kuraklık ve düzensiz yağışların yanı sıra toprak kalitesinin düşüklüğü ve ülkenin büyük kısmında arazilerin verimsiz kullanımı sayılabilir. İspanya'nın tarımsal işletme sayısı 1,3 milyon civarındadır. Ülkenin kuzey ve doğu bölgelerinde tarımsal işletmelerin çoğu çok küçükken güney bölgelerde özellikle de Andaluçya'da çok geniş araziler mal sahiplerinin ilgisizliğinden dolayı kullanılmamaktadır. Ülkenin değişik bölgelerinde hüküm süren farklı iklim şartları ve toprak özelliklerine paralel olarak tarım ürünleri de çeşitlilik göstermektedir. Başta narenciye olmak üzere hemen her tür meyve ve sebzenin üretildiği İspanya'da üzüm bağları ve zeytinlikler de üretim miktarı ve kapladıkları alan bakımından tarımsal üretimde önemli pay sahibidir. Portekiz'de son birkaç on yıldan beri tarımın genel ekonomideki payının düşmesine rağmen, tarım hala en büyük işsizlik kaynağıdır. Tarım sektörü, tarıma ayrılan alanların artırılması ve yeni üretim tekniklerinin kullanılması gibi birkaç yapısal değişikliğe gitmiştir. Ancak buna rağmen bölgeler ve sektörler arasında farklılıklar varlığını sürdürmektedir. Portekiz'de tarım küçük ve orta ölçekteki aile işletmelerine dayanmakta olup dağınık bir yapıya sahiptir. Portekiz'de yetişen başlıca ürünler; tahıl (buğday, arpa, mısır ve pirinç), patates, üzüm (şaraplık), zeytin ve domatestir.

İSPANYA'DA TAHIL ÜRETİMİ

BM Tarım ve Gıda Örgütü FAO'nun verilerine göre ülkede üretim miktarının en yüksek olduğu tahıl ürünü arpadır. Arpa üretimi 2007/08 ve 2008/09 sezonlarında 11 milyon tonun üzerine çıkmış fakat 2009/10 ve 2012/13 sezonları arasında 5,9 ve 8,2 milyon ton arasında değişen miktarlarda gerçekleşmiştir. 2013/14 sezonunda 10 milyon tonu aşan arpa üretimi 2014/15 sezonunda tekrar düşüş göstermiş ve 6,9 milyon ton olarak kaydedilmiştir.

Yüksek miktarda üretimi gerçekleştirilen bir diğer tahıl ürünü ise buğdaydır. Geçtiğimiz 10 sezonda 4 ve 7,6 milyon ton arasında değişen miktarlarda buğday üretimi yapılmıştır. En yüksek buğday üretimine 7,6 milyon ton ile 2013/14 sezonunda ulaşılmıştır. 2014/15 sezonunda üretilen buğday miktarı ise 6,4 milyon tondur.

İspanya'da üretimi gerçekleştirilen diğer önemli tahıl ürünlerinin mısır ve pirinç olduğu görülmektedir. 2005/06 ve 2011/12 sezonları arasında 3 milyon ton dolaylarında gerçekleşen mısır üretimi 2011/12 sezonundan itibaren 4 milyon tonun üzerine çıkmış, 2013/14 sezonunda 4,9 milyon ton, 2014/15 sezonunda ise 4,6 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Pirinçte ise üretim miktarının 1 milyon tonun altında miktarlar kaydedildiği görülmektedir. 2009/10 sezonunda 900 bin tonun üzerine çıkan üretim miktarı 2012/13 sezonunda 881 bin tona düşmüştür. 2013/14 sezonunda 851 bin ton olarak kaydedilen pirinç miktarının 2014/15 sezonunda 863 bin tona yükseldiği görülmektedir. Tıpkı pirinç gibi yulaf üretiminde son üç sezonda 1 milyon tonu aşmayan miktarlar gözlenmiştir. 2013/14 sezonunda 964 bin ton olan yulaf üretimi 2014/15 sezonunda 670 bin tona gerilemiştir. İspanya'nın darı, çavdar ve sorgum üretiminde 300 bin tonu aşmayan düşük rakamlar gözlenmektedir.

PORTEKİZ'DE TAHIL ÜRETİMİ

BM Tarım ve Gıda Örgütü FAO'nun verilerine göre Portekiz'de üretim miktarının en yüksek olduğu tahıl ürünü mısırdır. Son on sezonda mısır üretimi giderek artmış ve 1 milyon tona yaklaşmıştır. 2007/08 ve 2010/11 sezonları arasında 600 bin ve 700 bin ton arasında gerçekleşen mısır üretim miktarı 2011/12 sezonunda 810 bin tona yükselmiştir. 2012/13 sezonunda 831 bin ton olarak kaydedilen mısır üretimi 2013/14 sezonunda 848 bin tona, 2014/15 sezonunda ise 933 bin tona ulaşmıştır. Yüksek miktarda üretimi gerçekleştirilen bir diğer tahıl ürünü ise pirinçtir. Pirinç üretim miktarı mısır ile kıyaslandığında oldukça düşük kalmaktadır. 200 bin tonun altında seyreden pirinç üretimi 2013/14 sezonunda 168 bin ton, 2014/15 sezonunda ise 162 bin ton olarak kaydedilmiştir. Portekiz'de üretimi gerçekleştirilen diğer tahıl ürünü ise buğdaydır. 2005/06 ve 2009/10 sezonları arasında zaman zaman 200 bin tonun üzerine çıkan buğday üretimi 2010/11 sezonundan itibaren düşüğe geçmiş ve 90 bin tonun altına gerilemiştir. 2011/12 ve 2012/13 sezonlarında 58-59 bin tona kadar gerileyen buğday üretimi 2013/14 ve 2014/15 sezonlarında tekrar 80 bin tonun üzerine çıkmıştır. Portekiz'in arpa, yulaf ve çavdar üretiminde ise son üç sezonda 70 bini aşmayan miktarlar gözlenmiştir.

İSPANYA'DA TAHIL TİCARETİ

BM Tarım ve Gıda Örgütü FAO'nun verilerine göre İspanya'nın ticaretini gerçekleştirdiği önde gelen ürün buğdaydır. Buğday ihracat miktarı 2005/06 ve 2013/14 sezonları arasında ağırlıklı olarak 500 bin ton dolaylarında kaydedilmiştir. 2010/11 sezonunda 438 bin ton olan buğday ihracatı 2011/12 sezonunda 567 bin tona yükselse de 2012/13 sezonunda 283 bin tona gerilemiştir. 2013/14 sezonunda kaydedilen buğday ihracatı ise 592 bin tondur.

İspanya'nın ticaretini gerçekleştirdiği bir diğer önemli tahıl ürünü ise pirinçtir. Son on sezonda, 150 bin ton dolaylarında pirinç ihraç edilmiştir. 2009/10 sezonunda 97 bin tonla en düşük ihracat miktarı izlenirken, en yüksek pirinç ihracat miktarına 223 bin tonla 2012/13 sezonunda ulaşılmıştır. 2013/14 sezonunda kaydedilen ihracat miktarı ise 197 bin tondur. Arpa, mısır, çavdar ve yulaf ticaretinde ise 100 bin tonu bulmayan miktarlar söz konusudur.

İspanya'nın tahıl ithalatında ise önde gelen ürün mısırdır. Mısır ithalat miktarı 2005/06 ve 2013/14 sezonları arasında ağırlıklı olarak 4-6 milyon ton dolaylarında kaydedilmiştir. 2010/11 sezonunda 3,9 milyon tona gerileyen mısır ithalatı 2011/12 sezonunda 4,8 milyon tona, 2012/13 sezonunda da 6 milyon tona yükselmiştir. 2013/14 sezonunda kaydedilen mısır ithalatı ise 5,5 milyon tondur.

İspanya'nın ithalatını gerçekleştirdiği bir diğer önemli tahıl ürünü ise buğdaydır. Son on sezonda, 3,4 ve 7,4 milyon ton arasında buğday ithal edilmiştir. En yüksek buğday ithalat miktarına 7,4 milyon tonla 2005/04 sezonunda ulaşılmıştır. 2011/12 sezonunda 4,3 milyon ton buğday ithal edilirken bu miktar 2012/13 sezonunda 5,4 milyon tona yükselmiş ancak 2013/14 sezonunda 3,4 milyon tona gerileyerek son on sezonun en düşük miktarı kaydedilmiştir. Arpa, pirinç, çavdar ve yulaf ithalatında ise 100 bin tonu aşmayan miktarlar söz konusudur.

PORTEKİZ'DE TAHIL TİCARETİ

BM Tarım ve Gıda Örgütü FAO'nun verilerine göre Portekiz'in ticaretini gerçekleştirdiği önde gelen ürün pirinçtir. Pirinç ihracat miktarı 2005/06 ve 2013/14 sezonları arasında ağırlıklı olarak 20 bin ton dolaylarında kaydedilmiştir. 2010/11 sezonunda 30 bin ton olan pirinç ihracatı 2011/12 sezonunda 25 bin tona, 2012/13 sezonunda ise 21 bin tona gerilemiştir. 2013/14 sezonunda kaydedilen pirinç ihracatı ise 30 bin tondur.

Portekiz'in ticaretini gerçekleştirdiği bir diğer önemli tahıl ürünü ise mısırdır. Son on sezonda, 25-30 bin ton dolaylarında pirinç ihraç edilmiştir. 2006/07 sezonunda 6 bin tonla en düşük ihracat miktarı izlenirken, en yüksek mısır ihracat miktarına 98 bin tonla 2007/08 sezonunda ulaşılmıştır. 2013/14 sezonunda kaydedilen ihracat miktarı ise 27 bin tondur. Buğday, arpa, çavdar ve yulaf ticaretinde ise son üç sezonda 45 bin tonu geçmeyen miktarlar söz konusudur.

Yeterli tahıl üretimi gerçekleştiremeyen Portekiz özellikle buğday, arpa ve mısır gibi tahıl ürünlerinde ithalata yönelmiştir. Portekiz'in tahıl ithalatında ise önde gelen ürün ise mısırdır. Mısır ithalat miktarı 2005/06 ve 2013/14 sezonları arasında ağırlıklı olarak 1,5 milyon ton dolaylarında kaydedilmiştir. 2010/11 sezonunda 1,4 milyon ton olan mısır ithalatı 2011/12 ve 2012/13 sezonlarında 1,6 milyon tona yükselmiştir. 2013/14 sezonu mısır ithalatı yine aynı seviyede kalmış ve 1,645 milyon ton olarak kaydedilmiştir.

İspanya'nın ithalatını gerçekleştirdiği bir diğer önemli tahıl ürünü ise buğdaydır. Son on sezonda, 1,5 milyon ton civarında buğday ithal edilmiştir. En yüksek buğday ithalat miktarına 1,7 milyon tonla 2005/04 sezonunda ulaşılmıştır. 2011/12 sezonunda 1,2 milyon ton buğday ithal edilirken bu miktar 2012/13 sezonunda 1,3 milyon tona yükselmiş ancak 2013/14 sezonunda 1 milyon tona gerileyerek son on sezonun en düşük miktarı kaydedilmiştir. Pirinç, çavdar ve yulaf ithalatında ise son üç sezonda 100 bin tonu aşmayan miktarlar söz konusudur.

İSPANYA VE PORTEKİZ'DE UN DEĞİRMENCİLİĞİ

Avrupa Un Değirmencileri Birliği'ne göre İspanya'da 120 un değirmeni olduğu biliniyor. Bu değirmenlerin çok büyük bir çoğunluğu yılda 2000 tonun üzerinde kapasiteyle çalışmaktadır. Pazarın yüzde 75'ten fazlasını ise sayıları 5'i geçmeyen birkaç değirmenin elinde bulundurduğu biliniyor. İspanya'da üretilen buğdayın tamamına yakını un değirmenciliğinde kullanılmaktadır. Ancak İspanya

un üretiminde kullanılan buğdayın tamamını kendi başına üretememektedir. Söz konusu buğday tedarikinin yarısı ülke dışından sağlanmaktadır. Üretilen unun ise ağırlıklı olarak bisküvi ve kek gibi unlu mamullerin üretiminde kullanıldığı bilinmektedir.

BM Tarım ve Gıda Örgütü FAO'nun verilerine göre İspanya'nın 2005/06 ve 2013/14 sezonları arasındaki un ihracatı 200 bin ton civarındadır. 2011/12 sezonunda 228 bin ton un ihraç edilmiş ve bu miktar 2012/13 sezonunda 206 bin tona gerilemiştir. 2013/14 sezonunda kaydedilen un ihracat miktarı ise 218 bin tondur. Un ithalatında ise giderek azalan miktarlar söz konusudur. 2006/07 ve 2009/10 sezonları arasında 200 bin tonun üzerinde un ithalatı gerçekleştiren İspanya 2010/11 sezonundan itibaren bu miktarı 75 bin tonun altına düşürmüştür. 2013/14 sezonunda kaydedilen ithalat miktarı 51 bin tondur.

Tarım Ve Bahçecilik Geliştirme Kurulu'nun (AHDB) verilerine göre Portekiz'de oldukça az sayıda un değirmeni bulunmaktadır. Bu değirmenler ağırlıklı olarak Lizbon ve Porto gibi şehirlere dağılmış şekildedir. Un değirmenciliği endüstrisinin ise iki ana değirmen grubundan oluştuğu belirtilmektedir. Söz konusu iki değirmen grubu ülkedeki pazarın yüzde 65'ini elinde bulundurmaktadır.

BM Tarım ve Gıda Örgütü FAO'nun verilerine göre Portekiz'in un ihracatı 2005/06 ve 2011/12 sezonları arasında 25 bin ton dolaylarında gerçekleşmiş ve 2012/13 sezonunda 35 bin tona, 2013/14 sezonunda ise 45 bin tona yükselmiştir. Portekiz'in un ithalatı ise giderek artmaktadır. 2009/10, 2010/11 ve 2011/12 sezonlarında 50 bin ton civarında kaydedilen un ithalatı 2012/13 sezonunda 61 bin tona, 2013/14 sezonunda ise 74 bin tona yükselmiştir.

Kaynak : Millermagazine